

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК НАУКИ ТА
ОСВІТИ
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

Bulletin of Science and Education

№ 6(36) 2025

Видавнича група «Наукові перспективи»

Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 6(36) 2025

Київ – 2025

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 6(36) 2025

Kyiv – 2025

**«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2025. № 6(36) 2025. С. 2066**

*Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з
державного управління (Рішення від 01.07.2025, № 1/7-25)*

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022
№ 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології
(спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки
(спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу
присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)**

*Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації
педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління*

*Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також,
культури та мистецтва з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.*

*Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики,
археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходять застосування тематика наукового журналу*

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus
(IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)

- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Кулікова Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини, методист Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка“ Полтавської обласної ради; Експерт Державної Служби якості освіти з питань акредитаційної експертизи освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти; Член Української асоціації дослідників освіти (Кременчук, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✚ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✚ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✚ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методику її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✚ Новік Крістіна Іванівна - координатор освітньо-технологічних проєктів в TeachEd (Великобританія)
- ✚ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✚ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✚ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українського-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✚ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✚ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✚ Равлюк Тетяна Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- ✚ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✚ Рубан Микола Юрійович - доктор філософії з історії та археології, член правління Луганського обласного об'єднання ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, голова правління громадської організації "Фонд відновлення залізничної спадщини України" (Київ, Україна)
- ✚ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- ✚ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Синявська Олена Олександрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, Україна)
- ✚ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✚ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант(м. Дніпро, Україна)
- ✚ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)
- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування (Київ, Україна)

- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Телешкіна Олесь Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Федотова Оксана Олегівна - доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ, Україна)
- ✚ Чікарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шевель Інна Петрівна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

Krasniuk S.O., Goncharenko S.M., Denysenko V.M., Petrenko V.Yu., Redko S.P., Roienko L.V. <i>KNOWLEDGE-BASED VS DATA-DRIVEN PARADIGMS OF TEXT MINING IN MODERN MACHINE LINGUISTICS IN CON- TEXT OF GLOBAL CRISES</i>	25
Kryvoruchko T.V. <i>TRANSLATION OF OCCASIONALISMS IN MEDIA TEXTS</i>	50
Баняс В.В., Баняс Н.Ю. <i>МОВНА І КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУ- ДОЖНИХ ТВОРІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	63
Белінська І.Д., Котовська Т.І., Стецько І.І. <i>ВІЛЬЯМ БЛЕЙК В РЕЦЕПТИВНОМУ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬ- КОМУ КОНТИНУУМІ</i>	74
Богуславська Л.Г., Баранник О.Ю., Мельник І.Є. <i>МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФІ- ЛОЛОГІВ</i>	89
Борін К.А., Каніболоцька О.А., Мамедова А.І., Павлюк О.О. <i>ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НА МОРФОЛОГІЧНОМУ РІВНІ (На МАТЕРІАЛІ ГЕРМАНСЬКИХ ТА РОМАНСЬКИХ МОВ)</i>	103
Вайдич Т.В., Дияк О.В., Глушик С.В. <i>КОМУНІКАТИВНІ НОРМИ ВВІЧЛИВОСТІ ТА ЕТИКЕТУ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ СТИЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i>	116
Вакуленко А.І., Негода Л.О. <i>СТРАТЕГІЇ ВВІЧЛИВОСТІ ТА НЕВВІЧЛИВОСТІ ДИСКУР- СИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МІСІС ПРИТЧАРД</i>	128

Василенко О.В., Сокаль М.А., Ілясов О.О., Кон О.О. <i>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	145
Висоцький А.В., Романчук С.М. <i>ЛІНГВОКОГНІТИВНІ АСПЕКТИ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬ- ТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	154
Гнатюк М.М. <i>СУЧАСНЕ КНИГОВИДАННЯ У ПРИЗМІ ТЕКСТОЛОГІЇ</i>	163
Гордієнко А.М., Левицька-Ревуцька О.Є., Юлдашева С.А. <i>СЕМАНТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕРМІНІВ АНГЛІЙСЬ- КОГО ПОХОДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ МАС-МЕДІА</i>	177
Горобець І.В. <i>ВРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЮНА- ЦЬКОГО ВІКУ ПРИ ВИБОРІ ТА ЗАСТОСУВАННІ ПЕДАГО- ГІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ НАВ- ЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЕТНО- КУЛЬТУРОЛОГІЯ»</i>	193
Горобець А.В. <i>СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИС- ЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЕТНОКУЛЬТУРОЛО- ГІЯ»: ПРОБЛЕМИ, МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ</i>	207
Грищенко О.В., Полежаєва Т.В. <i>ВПЛИВ МЕДІАКОНТЕНТУ НА МОВНУ КАРТИНУ СВІТУ</i>	225
Давидова Т.В., Овсієнко О.В. <i>КОНЦЕПТ МИЛОСЕРДЯ У КАЗКАХ ОСКАРА ВАЙЛДА: ФРЕЙМОВИЙ АНАЛІЗ</i>	237
Дедушно А.В. <i>КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ У ЦИФРОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ</i>	249
Дем'яненко Н.Б. <i>МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ У ПОЛЬСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ: КОГНІТИВНИЙ АНАЛІЗ</i>	260

Єрмоменко І.В. <i>ЛЕКСИЧНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i>	274
Жалко Т.Й. <i>МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА: НОВІ ПІДХОДИ ТА ІМПЕ- РАТИВИ У ПОДОЛАННІ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ</i>	282
Зайка С.І., Артёмова Є.О., Кон О.О. <i>ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МОВНУ ВАРІАТИВНІСТЬ: ПОРІ- ВНЯННЯ ЗМІН В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ</i>	298
Каліберда О.В. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СЕРІЙ РЕТРОДЕТЕКТИВІВ ПРО ЛЬВІВ АНДРІЯ КОКОТЮХИ ТА МАРЕКА КРАЄВСЬКОГО</i>	310
Каніболоцька О.А., Шовкопляс Ю.О., Рось С.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛІЙСЬ- КІЙ ТА ІСПАНСЬКІЙ МОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ</i>	325
Кіндрась І.В., Гічко А.О. <i>КЛАСИФІКАЦІЯ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК МАНІПУ- ЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНИХ ТУРЕЦЬКИХ ЗМІ</i>	340
Кіріяченко І.А., Шевченко А.О. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МАШИННОГО ПЕРЕК- ЛАДУ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРС- ПЕКТИВИ</i>	361
Кондрашова А.В., Ахмад І.М., Лисенко Т.П. <i>МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНІХ ВІДЕОМА- ТЕРІАЛІВ У ВИВЧЕННІ МОВИ</i>	372
Коцяба І.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИЗАЦІЇ САКРАЛЬНИХ КОНЦЕП- ТІВ В УКРАЇНСЬКІЙ І ПОЛЬСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ</i>	388
Кривоніс М.І., Ахмад Гарібо Гарібо <i>ДОСЛІДЖЕННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ДИСКУРСУ В АРАБОМОВНІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРС- ПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ</i>	398

- Кучик Г.Б.** 411
*АДАПТАЦІЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ*
- Лазоренко Є.І.** 424
*РІЗДВЯНИЙ СЮЖЕТ В ТКАНИНІ ВЕЛИКОГО ТВОРУ: НА
ПРИКЛАДІ РОМАНУ "АПОСТОЛ ЧЕРНІ" ОЛЬГИ КОБИ-
ЛЯНСЬКОЇ*
- Лужаниця О.І., Голуб Ю.І.** 435
*АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ НА
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В АНГЛО-
МОВНИХ СПІЛЬНОТАХ*
- Луців Р.С., Мороз Н.І., Сабат С.І.** 451
*ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПЛАТФОРМ
YOUTUBE І TED-ED У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ*
- Марченко Н.О.** 465
*ДЕСКРИПЦІЇ ОДЯГУ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧ-
НОМУ ДИСКУРСІ: ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ*
- Матвеева Н.Р.** 477
*МОВНИЙ ФРОНТ: ЯК ВІЙНА ЗМІЦНЮЄ ПОЗИЦІЇ УКРАЇН-
СЬКОЇ МОВИ*
- Мичковська В.Р.** 488
*ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ МІЖМОВНОЇ ВЗАЄ-
МОДІЇ В ПОЛЬСЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ЛЕКСИЦІ*
- Мітенко О.В., Струтинська А.В.** 503
*ПОЛІТИЧНЕ ІНТЕРВ'Ю ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ТЕКСТУ В
МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ*
- Олійник О.О.** 516
*КОГНІТИВНЕ ОСМИСЛЕННЯ КУЛЬТУРНО МАРКОВАНИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ*

- Омельковець Р.С., Іванців О.Я., Омельковець О.Я., Свірса Д.Д.** 527
ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФІТОНОМЕНА «ОМЕЛА БІЛА» В КОНТЕКСТІ ТРАДИЦІЙНОЇ ЕТНОБОТАНІКИ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ
- Осецька Н.Ф.** 541
МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
- Павлов В.О.** 554
САКРАЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ КОНЦЕПТА «ПРАВЕДНИК» У ЛІРИЦІ СЕРГІЯ ЖАДАНА
- Приймак Л.Б., Копчак Л.В., Жумбей М.М.** 569
ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ: ВІД КЛАСИЧНИХ МЕТОДІВ ДО ІННОВАЦІЙ
- Сидорова М.О.** 583
МОТИВАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
- Сизоненко Н.М., Дедушно А.В., Мокляк О.І.** 594
СТРАТЕГІЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ І ТАКТИКИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ІНТЕРВ'Ю З УПОВНОВАЖЕНИМ ІЗ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ)
- Стацюк Р.В.** 610
ТРАДИЦІЙНЕ АРАБСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СУЧАСНУ ЛІНГВОАРАБІСТИКУ
- Хамазюк О.М., Кустовська І.М.** 622
ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ
- Харковський Є.М.** 636
ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

- Частник О.С.** 646
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ТА СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІНТЕГРАЦІЯ CLIL, ESP ТА EAP
- Чорний І.В.** 657
ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ ЕПОХИ БАРОКО У ІСТОРИЧНИХ РОМАНАХ ГАННИ ГОРОЖЕНКО
- Шиндак Г.Т.** 668
СТРУКТУРНО-СЛОВОВІРНА ТА ЧАСТИНОМОВНА КЛАСИФІКАЦІЯ ОКАЗІОНАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ У ЗБІРЦІ О. ІРВАНЦЯ «САТИРИКОН-XXI»
- Янчук О.О.** 677
КИТАЙСЬКА ТЕРМІНОЗНАВЧА ШКОЛА: ІСТОРІЯ, РОЗВИТОК ТА СУЧАСНІСТЬ
- Яслик В.І., Савчук С.Б.** 694
ПРАГМАТИЧНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ В ЮТУБ-КОНТЕНТІ (НА ПРИКЛАДІ РЕКЛАМИ БУДІВЕЛЬНИХ КОМПАНІЙ)

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

- Bobro N.S.** 709
DIGITAL AVATAR AS A TOOL FOR BUILDING A PERSONALIZED EDUCATIONAL SPACE OF A DIGITAL UNIVERSITY
- Fabian M.Yu., Hnatyk K.B.** 720
IMPLEMENTING DIGITAL TECHNOLOGIES IN DISTANCE EDUCATION AND IN THE TRADITIONAL CLASSROOM: TEACHING EFL, BUSINESS ENGLISH AND ESP TO STUDENTS OF ACCOUNTING AND AUDITING
- Fazekas R.V., Huszti I.I.** 730
GAMIFICATION IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING: INSIGHTS FROM EMPIRICAL RESEARCH

Lemberskyi O.Yu., Lysenko Ye.A. <i>METHODOLOGY FOR TEACHING ENGLISH JOURNALISTIC TEXTS ON POLITICAL TOPICS FOR STUDENTS OF NON- LINGUISTIC HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	739
Leshchenko A.V. <i>TEACHING READING SKILLS: FROM DECODING TO UN- DERSTANDING</i>	753
Liu Shannan <i>CULTURE-STUDIES FOUNDATIONS FOR PROFESSIONAL IDENTITY FORMATION OF FUTURE MUSIC ARTS SPECIAL- ISTS</i>	765
Peng Canxing <i>EXPLORATION OF CROSS-CULTURAL EXCHANGE IN MUSIC EDUCATION BETWEEN UKRAINE AND CHINA</i>	777
Raikhel A.M., Feltsan I.M., Bilak M.V. <i>ENGLISH FOR ACADEMIC AND PROFESSIONAL PURPOSES: FOSTERING COMMUNICATIVE SKILLS AND SPECIALIZED TERMINOLOGY IN EDUCATION</i>	786
Slotskyi O.M., Helzhynska T.Ya. <i>THE RESEARCH ON THE FORMATION OF MARKETING COMPETENCE OF EMPLOYEES OF ENGINEERING COMPANIES SPECIALISING IN WATER AND WASTEWATER TREATMENT: THE DEVELOPMENT OF DIAGNOSTIC TOOLS</i>	799
Vorova T.P. <i>FEATURES OF TEACHING THE TRANSLATION OF BUSINESS TEXTS</i>	813
Vorova T.P. <i>MODELING THE TRANSLATION PROCESS FOR ECONOM- ICS STUDENTS</i>	827
Аршава О.О. <i>РОЛЬ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ В ФОРМУВАННІ ПРОФЕ- СІЙНИХ ЗНАНЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЛІНГВІСТІВ</i>	840

Асадчих О.В., Бондар А.С. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРИЧНОЇ ГРАМАТИКИ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ</i>	854
Бевзюк М.С. <i>ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА</i>	863
Боклах Д.Ю. <i>РОЗВИТОК ДУХОВНО-МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ВІЛЬЯМА БЛЕЙКА)</i>	876
Бортнюк Т.Ю., Горбач Н.В., Голя Г.М., Здіховська Т.В. <i>РОБОТА З МЕДІАТЕКСТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ</i>	892
Бояринова І.О. <i>СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ</i>	910
Брижак Н.Ю. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ У ЛІТНІХ ТАБОРАХ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО ТА МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	923
Бричок О.В., Мартиненко С.М. <i>ВЛИВ ДИСЛЕКСІЇ ТА ДИСГРАФІЇ НА УСПІШНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	936
Бур'янов В.В. <i>КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	947
Верітов О.І., Дядечко І.Є., Пономарьов В.О., Верцімага А.В. <i>БАСКЕТБОЛ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ</i>	959

- Вуж Т.Є., Юрій Р.Ф., Коваль Б.Ф., Ревіна Т.Г.** 967
ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
- Гнатів З.Я., Медвідь Т.О., Місько Г.С.** 982
ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ В ПРАКТИЦІ ПЕДАГОГА-ДИРИГЕНТА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
- Головко О.Я.** 992
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ КООПЕРАТИВНОГО НАЧАННЯ З МЕТОЮ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
- Горбань Ю.І., Олійник О.М.** 1006
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ
- Гордійчук М.С., Ватаманюк Г.П.** 1022
МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
- Григор'єва Н.А.** 1035
МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ
- Губіна С.І., Фрицюк В.А.** 1046
ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ
- Джоголик О.В.** 1059
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

- Дмитрецький Д.А.** 1068
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ КІНЦЯ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТ.
- Зайцева Т.А., Шишканова Г.А., Жушман В.В., Коротунова О.В.** 1079
ІТ-КОМПЕТЕНЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА РІШЕННЯ
- Запорожцева Ю.С.** 1093
ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТНІХ НАВИЧОК ЧЕРЕЗ КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ
- Зінко Г.О., Смолінська О.Є.** 1102
ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ПІД ЧАС ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ
- Калашник-Рибалко М.А., Калашник Г.А.** 1116
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ДИСПЕТЧЕРІВ ТА МЕТОДИ ЇХ ОЦІНКИ
- Канішевська Л.В.** 1128
ФОРМИ І МЕТОДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Капустіна О.І.** 1140
МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРІВ-ОЛІГОФОРЕНОПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
- Качайло К.В.** 1150
КРИТЕРІЇ ТА ЇХ ПОКАЗНИКИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

- Ковальчук І.В.** 1162
*НАЦІОНАЛЬНЕ ТА ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕН-
ТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА
СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»*
- Кодлюк Я.П., Гринчук І.П.** 1172
*ПІДХОДИ ДО ПЕРІОДИЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРА-
ЇНІ (1991 – 2000 pp.): ЗМІСТОВИЙ КРИТЕРІЙ*
- Коновалов О.Ю.** 1185
*ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ КІБЕРБЕЗПЕКИ*
- Концевой С.А., Концевой А.Л.** 1194
*МЕТОДОЛОГІЯ КІНЕТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ ПАРОВОЇ
КОНВЕРСІЇ ПРИРОДНОГО ГАЗУ*
- Кравченко О.І.** 1205
*УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У
ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ*
- Кравчук О.В., Лузанова Л.В.** 1215
*ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМ-
НИХ МОВ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ*
- Лещенко І.Т.** 1224
*МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИС-
ЛЕННЯ : ДО ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ
ПРАКТИЦІ*
- Литвиненко Р.О.** 1236
*МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИС-
ЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ» ПРИ ПІДГОТОВ-
ВЦІ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Лі Ліньї** 1253
*ІННОВАЦІЙНО ЗОРІЄНТОВАНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ
ЗВО ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГО-
ГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬ-
КИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ*

- Маруш І.В.** 1265
*КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДО-
РОВ'Я*
- Мельниченко С.В., Овчинник В.А., Гудаль С.А.,
Кулик М.Л.** 1272
*МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ І
ВМІНЬ КУРСАНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ВІЙСЬКОВО-ТЕХ-
НІЧНИХ ДИСЦИПЛІН*
- Мойсеєнко І.П.** 1286
*ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМНИХ
ПУБЛІКАЦІЙ БРИТАНСЬКОГО ЖУРНАЛУ WOMAN'S
WEEKLY*
- Моца А.А.** 1297
*РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗ-
ПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЙ
ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ*
- Муковіз О.П., Різник В.В., Веремієнко В.О.** 1311
*АНАЛІЗ РОЛІ ІНТЕРАКТИВНИХ І ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛО-
ГІЙ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО УЧНЯ*
- Настаченко К.О., Настаченко О.О., Гіхонк А.Ю.** 1322
*КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЧЕРЕЗ АРТ-ПРОЄКТИ: МІСЦЕ
РЕЖИСЕРА У МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ*
- Павлова О.Г., Павлов Я.В., Денисова М.І.** 1335
*УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПЕДАГОГІКА В КОНТЕКСТІ ІСТО-
РІЇ ПЕДАГОГІКИ: ТРАДИЦІЇ, ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВПЛИВ
НА СУЧАСНУ ОСВІТУ*
- Пасічник Н.С., Пономаренко Т.І., Бухенська М.С.** 1347
*АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ СТУДЕНТІВ: РЕЗУЛЬ-
ТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ*

- Паска Г.М., Паска Б.В.** 1363
ВПРОВАДЖЕННЯ ОСНОВ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА» В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ)
- Петрикей О.О.** 1374
АЕРОБІКА: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ
- Распопов Є.І.** 1386
ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ
- Саєнко Н.В.** 1396
АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ІНТЕГРАЦІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, МОВИ ТА КУЛЬТУРИ У ПІДГОТОВЦІ ФІЛОЛОГІВ
- Сінельніков І.Г., Бережнюк М.П., Сінельнікова В.В.** 1410
ЯК НАВЧАТИ І НАВЧАТИСЯ ТРАДИЦІЙНОМУ СПІВУ: СУЧАСНІ ПОШУКИ ТА ПІДХОДИ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ТА ІНФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ
- Сосяк М.М.** 1422
ВИКОРИСТАННЯ ШІ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ КРІЗЬ ПРИЗМУ SWOT-АНАЛІЗУ
- Станіченко О.Ф., Цегельник Т.М., Карлінська Я.В.** 1435
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ДОБРОБУТ ДИТИНИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА
- Стойка М.В., Теметев А.О.** 1447
МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ
- Султанова Н.В., Рогальська-Яблонська І.П.** 1457
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Товканець О.С., Палкуш В.П. 1471
*РОЛЬ «ТЕОРІЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ» Ф.У.ПАРКЕРА В РОЗВИ-
ТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ОСВІТИ США*

Трохимчук С.М., Кириченко І.К., Курилко М.С. 1484
*ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ВЕРСІЙ GIT У ВИ-
КЛАДАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ*

Тягун В.М., Кулін А.З. 1499
*МОЖЛИВОСТІ НАБУТТЯ ПОЧАТКОВИХ ДИЗАЙНЕРСЬ-
КИХ НАВИКІВ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ГАЛУЗЕЙ
«ТЕХНОЛОГІЇ» ТА «МИСТЕЦТВО»*

Федоренко О.І., Забора А.В. 1517
*КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО*

Фенчак Л.М., Лалак Н.В., Мочан Т.М. 1532
*ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КОМ-
ПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ*

Чайка В.М., Шишак А.М. 1545
*ЗДАТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПО-
ЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПРОВОДИТИ НАУКОВІ ДОСЛІ-
ДЖЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ*

Щеголева Т.І. 1561
*ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУР-
САНТАМ-КІНОЛОГАМ У ЗАКЛАДАХ ВІЙСЬКО-
ВОГО/ПРИКОРДОННОГО ПРОФІЛЮ*

СЕРІЯ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Chotari Yu.Yu., Danch Yu.Ya. 1574
*REFORMATION AND EDUCATION IN BEREHOVE IN THE
16TH AND 17TH CENTURIES*

Андрусишин Б.І. <i>ПОЛІТИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ У ВІЗІЯХ М. ДРАГО- МАНОВА</i>	1586
Балишев М.А. <i>РОЗВИТОК РІЛЬНИЧОЇ МЕХАНІКИ В УКРАЇНІ У КОН- ТЕКСТІ ІСТОРИЧНОЇ ДИНАМІКИ АГРАРНИХ ІННОВАЦІЙ</i>	1600
Білоус М.В. <i>ЕКСПАНСІЯ ПОЛЬЩІ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КУЛЬТУРУ XVI-XVIII СТОЛІТЬ</i>	1621
Бондарчук П.М. <i>ЗМІНИ В ПРАВОСЛАВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ (1985–1991): ВІД РОСІЙСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ДО ТЕНДЕНЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОНОМІЇ</i>	1634
Бурачок Л.В. <i>РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ЄВРОПІ</i>	1647
Галицька-Дідух Т.В. <i>РЕПРЕСИВНА ПРАКТИКА НКВС НА ТЕРИТОРІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПЕРШОЇ РАДЯНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1939–1941 рр.)</i>	1660
Дрогомирецька Л.Р. <i>ІКОНОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЯК ІСТОРИЧНИЙ ІНСТРУ- МЕНТ РЕКОНСТРУКЦІЇ СВІТОГЛЯДУ СЕРЕДНЬО- ВІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	1677
Зуляк І., Кліш А. <i>ФОРМУВАННЯ КЛАСУ ПІДПРИЄМЦІВ НА ТЕРИТОРІЇ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ В КІНЦІ XIX — НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ</i>	1692
Зуляк І., Кліш А. <i>ФОРМУВАННЯ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ КАДРІВ У ХАР- ЧОВІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX — ПОЧАТОК XX СТ.)</i>	1705

Костишева С.О.	1719
<i>МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ
XIX СТОЛІТТЯ ЯК ЧИННИКА НАЦІОТВОРЕННЯ: МІЖДИС-
ЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ</i>	
Костючок П.Л., Солонець І.Ф., Щербін Л.В.	1735
<i>ЄГИПТОМАНІЯ У СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ</i>	
Красота І.В.	1745
<i>ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ІНЖЕ-
НЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ У
ЛОКАЛЬНИХ ВІЙНАХ В КОЛИШНІЙ ЮГОСЛАВІЇ</i>	
Крижанівський В.М.	1763
<i>СУДОВІ ОРГАНИ ТА ЇХНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ У 1860-Х – 1910-Х
РР. В «ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ УКРАЇНСЬКОЇ РСР»: МЕТОДО-
ЛОГІЧНИЙ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ</i>	
Левицька Н.М.	1777
<i>РОЛЬ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ФОРМУВАННІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ ЕЛІТИ НАД-
ДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА
ПОЧАТКУ XX СТ.</i>	
Литвинко А.С.	1789
<i>НА ПЕРЕТИНІ НАУКИ, ТЕХНІКИ Й ОСВІТИ: ВИЗНАЧНІ
ПОСТАТІ В ГАЛУЗІ ІНЖЕНЕРНОЇ ДУМКИ (ДО 175-РІЧЧЯ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА В.І. АЛЬБІЦЬКОГО)</i>	
Литовченко С.Д.	1807
<i>ЗОБРАЖЕННЯ ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ БОГІНІ ТЮХЕ НА МО-
НЕТАХ ЦАРЯ ВЕЛИКОЇ ВІРМЕНІЇ ТИГРАНА II -
ПОЛІТИЧНІ ТА РЕЛІГІЙНІ АСПЕКТИ</i>	
Луцик Д.О.	1817
<i>ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПОСЕЛЕНСЬКОЇ МЕРЕЖІ
НА ТЕРИТОРІЇ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІСТРОВ'Я (КІНЕЦЬ IX
– ПЕРША ПОЛОВИНА XII СТ.)</i>	

- Міщанин В.В.** 1837
*ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНДАЦІЙНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПАРА-
ФІЙ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ XVII–XVIII СТ. (ЗА АРХІВ-
НИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЗАКАРПАТ-
СЬКОЇ ОБЛАСТІ)*
- Петраш А.І.** 1857
*ЗНАКИ ВІРИ: ГРАФІТИ ХРЕСТІВ НА ХРАМІ СВ. ПАНТЕЛЕЙ-
МОНА*
- Петренко Н.М.** 1873
*ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ-ЛІКВІДАТОРІВ НЕПИСЬМЕННО-
СТІ ДЛЯ ШКІЛ ДОРОСЛИХ В УКРАЇНІ У 1920-1930 РР. НА
ПРИКЛАДІ СУМЩИНИ*
- Полієнко А.Ю.** 1888
*ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОГО ВОЛОНТЕРСТВА НА ЧЕР-
НІГІВщині ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
2014-2025*
- Ревенко В.В., Чернікова І.В., Дзюбленко І.М.** 1910
*АРХІТЕКТУРНІ ФОРМИ ЯК КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ І СИМ-
ВОЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ*
- Тимошик М.М.** 1930
*ПРИВАТНІ МЕТАЛЕВІ БОНИ В ГРОШОВОМУ ОБІГУ ГА-
ЛИЧИНИ (XVIII – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ): ІСТОРИЧНІ
ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ, МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІО-
НУВАННЯ ТА РОЛЬ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ
РОЗВИТКУ РЕГІОНУ*
- Харковенко Р.В.** 1943
*ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТКООХОРОН-
НОЇ ГАЛУЗІ КРАЇН БАЛТІЇ*
- Харламов М.І., Гонтаренко Л.О.** 1957
*ПРОТИПОЖЕЖНА БОРОТЬБА НА СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ УРСР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1930-
Х РОКІВ*

УДК 336.741(477.8)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6\(36\)-1930-1942](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6(36)-1930-1942)

Тимошик Михайло Морозенкович кандидат економічних наук, докторант першого року навчання, Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка, тел.: (050)665-51-13, <https://orcid.org/0000-0001-5105-0241>

ПРИВАТНІ МЕТАЛЕВІ БОНИ В ГРОШОВОМУ ОБІГУ ГАЛИЧИНИ (XVIII – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ): ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ, МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЛЬ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Анотація. Дослідження присвячене аналізу приватних металевих бонів у грошовому обігу Галичини протягом XVIII – початку XX століття. Розглядаються історичні передумови їх виникнення, пов'язані з дефіцитом дрібної розмінної монети, економічною політикою Австрійської імперії та місцевими торговельними потребами. Визначаються основні емітенти – приватні підприємства, міські управи та земельні банки, а також правові підстави випуску цих грошових сурогатів.

У роботі проаналізовано механізми функціонування приватних металевих бонів, зокрема їх роль у локальній торгівлі, кредитних операціях та взаємодії з офіційною грошовою системою. Особлива увага приділена відмінностям у використанні бонів у міському та сільському середовищі, а також впливу державного регулювання на їх обіг.

Важливим аспектом дослідження є соціально-економічний вплив приватних металевих бонів на розвиток Галичини. Вони не лише компенсували нестачу офіційних платіжних засобів, а й стимулювали місцеву економіку, сприяючи розширенню торгівлі та промисловості. Разом із тим, їхнє існування викликало суперечності, пов'язані з фальшуванням та інфляційними ризиками.

Методологія дослідження базується на аналізі архівних документів, нумізматичних колекцій, законодавчих актів та публікацій тогочасної преси. Використано порівняльно-історичний підхід, що дозволяє простежити еволюцію приватних бонів у контексті європейських грошових систем.

Результати роботи мають значення для дослідження історії грошового обігу, економічного розвитку Східної Європи та регіональних особливостей Галичини. Висновки дослідження можуть бути корисними для істориків, економістів, нумізматів та фахівців у галузі фінансового права.

Ключові слова: приватні металеві бони, грошовий обіг Галичини, грошові сурогати XVIII–XX ст, економічна історія Галичини, місцеві платіжні системи

Tymoshyk Mykhailo Morozenkovych Candidate of Economic Sciences (Ph.D.), First-Year Doctoral Student Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University, tel.: (050)665-51-13, <https://orcid.org/0000-0001-5105-0241>

PRIVATE METAL TOKENS IN THE MONETARY CIRCULATION OF GALICIA (18TH – EARLY 20TH CENTURY): HISTORICAL PRECONDITIONS, FUNCTIONAL MECHANISMS, AND THEIR ROLE IN THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REGION

Abstract. This study examines private metal tokens in the monetary circulation of Galicia from the 18th to the early 20th century. It explores the historical preconditions for their emergence, including the shortage of small change, the economic policies of the Austrian Empire, and local trade demands.

The primary issuers—private enterprises, municipal administrations, and land banks—are identified, along with the legal framework governing these surrogate currencies.

The paper analyzes the functional mechanisms of private metal tokens, particularly their role in local trade, credit operations, and interaction with official monetary systems. Special attention is given to differences in their usage in urban versus rural settings, as well as the impact of government regulations on their circulation.

A key focus of the study is the socio-economic influence of private metal tokens on Galicia's development.

Not only did they compensate for the lack of official payment instruments, but they also stimulated the local economy by facilitating trade and industrial expansion. However, their existence also sparked controversies related to counterfeiting and inflationary risks.

The research methodology relies on archival documents, numismatic collections, legislative acts, and period press publications. A comparative-historical approach is employed to trace the evolution of private tokens within the broader context of European monetary systems.

The findings contribute to the study of monetary history, the economic development of Eastern Europe, and the regional specificities of Galicia. The conclusions may prove valuable to historians, economists, numismatists, and financial law specialists.

Keywords: private metal tokens, monetary circulation in Galicia, surrogate currencies (18th–20th century), economic history of Galicia, local payment systems

Постановка проблеми. Дослідження приватних металевих бонів у грошовому обігу Галиччини XVIII - початку XX століття набуває особливої ваги в контексті сучасного переосмислення регіональної економічної історії України.

Ця тематика дозволяє глибше зрозуміти механізми функціонування локальних економічних систем у період перебування українських земель під владою Австро-Угорської монархії. Вивчення альтернативних форм грошового обігу розкриває специфіку адаптації населення до офіційної монетарної політики імперії та демонструє творчі підходи до вирішення проблем дефіциту дрібної монети в регіональній торгівлі.

Наукова актуальність дослідження визначається необхідністю заповнення значних лакун у вітчизняній історіографії щодо неофіційних платіжних систем Галиччини. Сучасна українська історична наука приділяє недостатню увагу вивченню регіональних особливостей грошово-кредитних відносин, зосереджуючись переважно на загальнодержавних процесах. Комплексний аналіз приватних металевих бонів дасть змогу реконструювати повноцінну картину економічного життя галицького суспільства, виявити роль місцевих підприємців у формуванні альтернативних фінансових інструментів та дослідити взаємозв'язки між офіційною та неофіційною сферами грошового обігу.

Практичне значення роботи полягає у формуванні науково обґрунтованої бази для розуміння історичних передумов сучасних процесів регіональної економічної інтеграції та децентралізації в Україні. Досвід функціонування локальних платіжних систем у Галиччині може надати цінні уроки для розробки сучасних механізмів підтримки малого та середнього бізнесу, створення регіональних фінансових інструментів та розвитку місцевих економік. Особливо актуальним це стає в умовах посилення ролі територіальних громад та пошуку ефективних моделей локального економічного розвитку.

Соціокультурна актуальність теми обумовлена зростаючим інтересом суспільства до регіональної ідентичності та історичної спадщини Галиччини як важливого культурно-економічного центру. Дослідження приватних металевих бонів сприятиме збереженню та популяризації матеріальної культури регіону, розширенню уявлень про повсякденне життя галицьких міщан та селян, а також формуванню більш повного розуміння економічної ментальності населення краю.

Така робота має важливе значення для музейної справи, нумізматичних досліджень та розвитку культурно-пізнавального туризму в регіоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна історіографія приватних металевих бон Галичини характеризується фрагментарністю та епізодичністю досліджень. Українські науковці переважно розглядають цю тематику в контексті загальних нумізматичних студій або як додатковий елемент при вивченні економічної історії регіону.

Зокрема, роботи (*E. Levasseuer (1926 - 1927)*) торкаються питань грошового обігу на українських землях під владою Габсбургів, проте не зосереджуються спеціально на приватних емісіях. [2] Дослідження (*F. Crouzet (1927)*) з історії Галичини містять окремі згадки про функціонування неофіційних платіжних засобів, але не надають системного аналізу їх ролі в регіональній економіці. [3]

Польська історіографія (*Sroczyński O. (2014)*, *Soto de J. H. (2009)*) демонструє дещо більшу увагу до проблематики приватних бонів у Галичині, що пояснюється тривалим перебуванням регіону в складі польських держав. [4, 2] Праці (*H. I. Bloom, (1937)*) містять відомості про торговельні жетони та приватні емісії в галицьких містах, особливо у Львові та Кракові. [5] Однак ці дослідження зосереджуються переважно на іконографічних та епіграфічних аспектах бонів, не приділяючи достатньої уваги їх економічному значенню та функціональній ролі в локальному грошовому обігу. Польські нумізмати активно каталогізують знахідки металевих жетонів, але рідко аналізують їх у контексті ширших економічних процесів.

Австрійська та німецька наукова традиція розглядає приватні бони Галичини в рамках загальної проблематики грошового обігу Австро-Угорської монархії. Роботи (*M. Wirth (1986)*) [6] та сучасних дослідників (*Janusz Kaliński (2008)*) [10] містять цінні відомості про правове регулювання приватних емісій та їх поширення в різних коронних землях імперії. Особливо варто відзначити дослідження архівних матеріалів Віденського монетного двору, які розкривають офіційну позицію влади щодо толерування неофіційних платіжних засобів. Проте ці праці не враховують регіональну специфіку Галичини та особливості місцевого економічного контексту.

Найсуттєвішою прогалиною в існуючій історіографії є відсутність комплексних досліджень, які б поєднували нумізматичний, економічний та соціокультурний підходи до вивчення приватних металевих бонів Галичини. Більшість наявних праць розглядають окремі аспекти проблеми - або технічні характеристики бонів, або їх правовий статус, або роль в економічних відносинах, але не синтезують ці підходи в цілісну картину. Відсутні також порівняльні дослідження, які б зіставляли галицький досвід

з практиками інших регіонів Австро-Угорщини або Європи загалом. Така ситуація створює потребу в комплексному міждисциплінарному дослідженні, яке б заповнило існуючі лакуни та надало системне розуміння феномену приватних металевих бонів у Галичині.

Метою дослідження є комплексний аналіз генези, функціонування та економічного значення приватних металевих бонів у грошовому обігу Галичини XVIII - початку XX століття як специфічного феномену регіональної фінансової системи в умовах Австро-Угорської монархії.

Виклад основного матеріалу. Війна 1792 року похитнула могутність польської приватної банківської системи. Інформація про несприятливу ситуацію на фронті для військ Республіки, утворення Конфедерації в Тарговиці, окупація більшої частини території країни росіянами та, нарешті, перехід короля на бік Тарговиці – все це створило дуже несприятливий «прес» для польської справи в Західній Європі. Побоюючись за бізнес у країні, іноземний капітал відкликав кредити для польських банкірів. Почалося з Теппера. Він намагався зберегти хоча б внутрішній кредит, почав продавати свої активи без прибутку, але це непокоїло кредиторів, які почали перетягувати гроші до Варшави, боячись за свій капітал.

Одним із найбільших жертв кризи VIII століття була Річ Посполита, а точніше поляки, українці, що проживали на територіях колишньої держави, знищеної Росією, Пруссією та Австрією наприкінці того століття. Цунамі, що пройшло через Річ Посполиту, що розпадалася, спричинило глибокі економічні та соціальні трансформації на цих землях, землях Польщі, України, а також Литви.

Відразу після укладення Другого Паризького миру було відновлено обговорення «щодо регулювання австрійської системи грошового обігу». Комісія, якій було доручено розробити поточний проект, складалася з віцепрезидента Придворної палати графа Герберштейна, державного міністра та міністра конференцій барона фон Ледерера та придворних радників Кюбека та Гауера. Вона засідала під головуванням міністра фінансів.

Австрійський Рейхстаг, який збирався в Кремзрі з листопада 1848 року, завершив проект федеральної конституції, найважливішими деталями якої були збереження основних прав та емансипація селян, а також двопалатна система з правом відкладального вето імператора. Однак Франц Йосиф I розпустив Рейхстаг.[7]

У цій складній для банку ситуації заслугою губернатора Майєра фон Гравенегга залишалася розробка документа, що містив пропозиції щодо реформи статутів.

У ньому він висловив думку, що обмеження державного нагляду за управлінням банку було необхідним, хоча б тому, що запроваджене фактом

публічне розкриття фінансової звітності зробило державний контроль непотрібним. Він також запропонував збільшити фонди банку шляхом випуску 49 379 акцій, що все ще перебувають у власності банку.

Він також вважав за необхідне розширити мережу філій, створивши філії за зразком Празького у столицях монархії, зокрема у Трієсті, Брно, Львові, Мілані, Пешті та Сібіу. Однак найважливішим, на його думку, була «гарантія для нації щодо випуску банкнот шляхом встановлення власної незалежної адміністрації банкнотного обігу». [8]

Випуск банкнот мав бути залишений повністю незалежному банківському відділу, окремому від інших справ, а ліміт обігу банкнот мав би бути встановлений чисельно. Губернатор також не забув наголосити, що такі положення відповідають англійському Закону Піля від 19 липня 1844 року.

Хвилі цього руху також досягли Німеччини та Австрії. Новозаснований Creditanstalt особливо постраждав від цієї невдачі; його фондовий бізнес показав значні збитки, через що він був змушений звернутися до Національного банку з проханням про окремий кредит у розмірі 5 мільйонів гульденів. Другий великий банк, що діяв на той час, Нижньоавстрійський Escompte-Gesellschaft, також опинився у скрутному становищі та звернувся до Національного банку з проханням зберегти стару процентну ставку в 4% для половини наданого йому дисконтного кредиту. Керівництво банку схвалило прохання в обох випадках.

Подальшим наслідком кризи став крах великого приватного банківського дому Arnstein & Eskeles, очолюваного директором Національного банку Бернхардом Фрайгером фон Ескелесом.

Цей випадок призвів до великого «банківського скандалу» та завдав дуже великих збитків Австрійському національному банку. Однією з цілей Фрайгера фон Брука було досягнення принаймні економічного об'єднання німецької та австрійської держав.

Митний союз не матеріалізувався, але спрощення митних маніпуляцій відбулося. Брук також не досяг спільної валюти, але досяг спільної грошової бази.

Угода про монети, підписана 24 січня 1857 року, замінила монету Конвенції, яка існувала з часів Монетної конвенції 1753 року, на «австрійську валюту».

Валютою залишалось срібло, а монетною одиницею був австрійський гульден, 45 монет якого карбували за 500 грамів чистого срібла. Тому говорили про «45-гульденний стандарт». 1 гульден монет Конвенції тепер відповідав 1,05 фла австрійської валюти. Хоча Австрія вийшла з Монетного союзу після рішення 1866 року, вона зберегла цю валюту і більше ніколи не поверталася до валюти Конвенції. (Таблиця 1).

Таблиця 1

Монетарна реформа 1857 року

Параметр	Опис
Назва угоди	Угода про монети (1857 рік)
Дата підписання	24 січня 1857 року
Замінила систему	Монету Конвенції (від Монетної конвенції 1753 року)
Нова валюта	"Австрійська валюта"
Валютний стандарт	Срібний стандарт
Основна монетна одиниця	Австрійський гульден
Монетний стандарт	45 гульденів = 500 грам чистого срібла ("45-гульденний стандарт")
Конверсійний курс	1 гульден Конвенції = 1,05 флорина австрійської валюти
Статус після 1866	Австрія вийшла з Монетного союзу, але зберегла нову валюту
Подальший розвиток	Ніколи не поверталася до валюти Конвенції

Джерело: складено автором за матеріалами:

https://www.academia.edu/36987581/Die_%C3%B6sterreichische_M%C3%BCnzreform_von_1857_1858_und_die_siebenb%C3%BCrgischen_Gelegenheitschriften_anl%C3%A4sslich_der_neuen_W%C3%A4hrung_Mit_besonderer_Betrachtung_der_Gespr%C3%A4che_der_Bauern_Hans_und_Georg_%C3%BCber_das_neue_Geld_1858_

Основне положення щодо Національного банку впливало зі статті 22 договору, яка звучала так:

«Жодна з договірних держав не має права випускати або забезпечувати випуск паперових грошей за фіксованим обмінним курсом, якщо не передбачено можливість обміну таких грошей у будь-який час на повноцінні срібні монети на прохання пред'явників». [8] Будь-які винятки, що існують на даний момент у цьому відношенні, мають бути скасовані не пізніше 1 січня 1859 року.

В Україні, включеній до складу австрійської та російської державних систем в результаті ліквідації Республіки, ситуація була ще складнішою. Це було пов'язано з економічною політикою Габсбурзької монархії та Росії. Смерть Йосипа II завершила період реформ. Його бачення розвитку монархії було повністю занедбане. У Галичині майже всі проекти та плани модернізації були зняті. Відсутність аграрних реформ, що залишили феодалні пережитки, призвела до того, що Галичину вступила в стадію застою. Австрійська влада почала впроваджувати політику фінансового осушення в Галичині. Срібло та золото скуповувалися, як у монеті, так і в дорогоцінному металі, замінюючи їх «сміттєвими» банкнотами або австрійськими монетами, але карбованими зі сплаву з низьким вмістом срібла.

Вся торгівля дорогоцінними металами підлягала контролю з боку місцевої влади. Австрія значно виграла від процедури переплавки старих польських монет на австрійські монети. Наприклад, у 1798 році з Галичини до Відня було відправлено 513 000 гульденів золотом та сріблом [48].

Водночас австрійська армія, розміщена в Галичині, не стала стимулятором розвитку промисловості, оскільки австрійці не хотіли створювати ринок для місцевих ремесел, торгівлі та сільського господарства. Австрійців цікавила лише гірничо-промисловість та металургія, як один із важливих елементів збройової промисловості. З іншого боку, соляна політика, пов'язана з експлуатацією Краківських та Русинських соляних копалень, мала виразно фіскальний характер.

В результаті цей багатий регіон країни, колишня Червона Русь, перебував у кризовому стані. Враховуючи складне фінансове становище Австрії, неконтрольовану інфляцію, яка після 1809 року перетворилася на гіперінфляцію, що досягла 775% у 1811 році, відхід землевласників, аристократії від промислових ініціатив та тих, хто був зацікавлений у збереженні попередніх суспільних відносин, Галичина, ця частина України, перетворилася на найвідсталішу частину Габсбурзької монархії[7].

В результаті, економічна ситуація на українських землях була складнішою, ніж на польських землях, які були включені до складу Варшавського герцогства, або до складу Пруської держави. Однак на польських, українських та литовських землях на цю ситуацію вплинули наслідки кризи 1793 року, яка закріпила залученість землевласників до сільського господарства, викликала недовіру аристократії та землевласницької шляхти до свого капіталу в промисловості чи фінансових операціях, позбавила їх значних доходів від фінансової, комерційної та промислової діяльності, які були прибутковими порівняно з доходами від сільського господарства, зробивши цю соціальну групу найбільш відсталою, захищаючи привілеї, пов'язані з функціонуванням та усталеною кріпосною системою, боячись змін у зв'язку з неминучими капіталістичними перетвореннями, погоджуючись на постійне, систематичне зниження доходів від сільського господарства та вбачаючи його джерело не у відсутності реформ, а в спробах їх впровадження.

Револуція 1848–1849 рр. зумовила фінансовий хаос у Австрійській імперії. Доходи державної скарбниці становили тільки 144 млн 13 тис. гульденів сріблом.

Одночасно видатки зросли до 283 млн 864 тис. гульденів, з яких 158 млн було спрямовано на армію.

У такій ситуації місцеві органи влади з 22 травня 1848 р. запровадила обов'язковий обіг паперових банкнот та інших фінансових документів.

Знову виникає відхилення між вартістю металевих грошей та паперових купюр. Вже за перший тиждень інфляції відхилення перевищує 20 %. Дефіцит готівки змушує уряд вдаватися до негативного і майже забутого методу – надлишкового випуску паперових грошових знаків. Ще у травні 1848 р. з'явилися купюри номіналом 1 та 2 гульдени. Згодом випуск банкнот, що одержали обов'язковий статус, неодноразово повторювався.

Через заощадження громадян не лише у срібних, але і у мідних монетах в державі почалася дефіцитна криза. Альтернативою цілим монетам стали половинки або і чверті одногульденових банкнот, які прирівнювали до 30 чи 15 крейцерів. (Рисунок 1) Важкою ситуацією скористалися і окремі торговці, а також власники мануфактур, вони почали виробляти власні фінансові сурогати, застосовуючи для цього різні матеріали: шкіру, картон, метал тощо.

Рис.1. Альтернативи цілим монетам

Зазначені грошові сурогати лише поглиблювали фінансовий безлад, посилюючи недовіру до офіційних платіжних засобів.

Таким чином, революція не тільки зруйнувала стабільність економіки, а також спровокувала довготривалий період грошової невизначеності, що вплинув на усі сфери життя імперії. В Галичині місцеві грошові знаки вартістю 1, 2, 3, 5, 6, 10, а також 20 крейцерів були введені в обіг у Золочеві, Глинянах, Дрогобичі, Перемишлянах, Самборі, Щирці, Болехові та інших населених пунктах.[1]

Усе це зумовило безлад у фінансовій системі країни. Для нормалізації ситуації було надано право Центральній державній касі при Міністерстві фінансів друкувати розмінні монетні – бони, так звані мюнцшейни, їх вартість становила 6 та 10 крейцерів на загальною сумою 5 млн гульденів, яку незабаром було значно перевищено.

Незважаючи на перманентне виведення із обігу бон, у 1851 р. їх залишилося в обігу на суму понад 18 млн. Проте й цього ненадовго вистачило. Економіка постійно відчувала дефіцит платіжних засобів. У такій ситуації Центральна державна каса розпочала випуск 3 % і 5 % державних облігацій, 5-, 5,5- та 6-відсоткових заставних іпотечних листів, а також нот державної скарбниці.[3] Вартість зазначених тимчасових фінансових сурогатів також була різною: 30, 60, 90, 300, 600 та 900 гульденів у емісіях, датованих 1 вересня 1848 р. і 1 березня 1849 р.

Значно пізніше в обігу перебували 5, 10, 25, 50, 100, 500 та 1000 гульденів із чотирьох серій 1849—1850 рр. (Таблиця 2)

Таблиця 2

Номінали монет в обігу 1848—1850 рр.

Тип фінансового інструменту	Номінали (бони)	Період випуску	Особливості	Забезпечення	Обсяг емісії
Тимчасові фінансові су-рогати	30, 60, 90, 300, 600, 900	1 вересня 1848 р. 1 березня 1849 р.	-	-	-
Тимчасові фінансові су-рогати	5, 10, 25, 50, 100, 500, 1000	1849-1850 рр. (4 серії)	-	-	-
Скарбові квитки	-	кінець 1848 р.	процентні та безвідсоткові	активи державної залізниці	Перший випуск: 50 млн гульденів До 1854 р.: ~200 млн гульденів

Джерело: складено автором за матеріалами:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/243451642707009657/pdf/Sovereign-Bonds-since-Waterloo.pdf>

Обсяг первинної емісії цих фінансових бон становить 50 млн гульденів, а до 1854 р. їх емітували на суму близько 200 млн гульденів. В кінці 1848р. з'являються ще і процентні та безпроцентні скарбові квитки, що мали обов'язковий фіксований курс, хоча були підкріплені активами національної залізниці.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що приватні металеві бони в Галичині XVIII - початку XX століття становили важливий елемент регіональної економічної системи, що виник як відповідь на специфічні потреби локальних ринків. Їх генеза була зумовлена хронічним дефіцитом дрібної монети в австрійській грошовій системі, особливостями торгівельних відносин у багатоетнічному регіоні та толерантною політикою імперської адміністрації щодо альтернативних платіжних засобів. Функціонування приватних бонів демонструє високий рівень самоорганізації галицького торгівельного середовища та його здатність до адаптації в умовах недосконалої офіційної монетарної системи. Ці платіжні інструменти забезпечували безперервність комерційних операцій там, де державна монета була недоступною або незручною для використання.

Економічне значення приватних металевих бонів полягало в стимулюванні розвитку місцевої торгівлі, ремесла та підприємництва через створення ефективних механізмів дрібнороздрібного обміну. Бони сприяли формуванню стійких комерційних мереж між містами та селами, забезпечували ліквідність у сезонних торгівельних операціях та знижували трансакційні витрати для дрібних торговців. Їх використання особливо активізувалося в періоди економічних криз та військових конфліктів, коли офіційна грошова система зазнавала збоїв. Водночас, приватні емісії відображали регіональну економічну ідентичність, демонструючи символіку місцевих цехів, торгівельних домів та культурних традицій, що підкреслювало їх глибоку укоріненість у соціальному житті Галиччини.

Правовий статус приватних бонів характеризувався певною невизначеністю, що дозволяло їм функціонувати в «сірій зоні» між офіційним та неофіційним грошовим обігом. Австрійська адміністрація фактично толерувала приватні емісії за умови їх локального характеру та відсутності конкуренції з державною монетою у великих фінансових операціях. Така політика відповідала загальним принципам габсбурзького управління, що передбачало збереження місцевих традицій та автономії в економічних питаннях. Однак наближення до Першої світової війни та посилення централізаційних тенденцій поступово обмежували простір для функціонування приватних платіжних систем, що зумовило їх поступовий занепад на початку XX століття.

Дослідження приватних металевих бонів Галиччини розкриває важливі аспекти економічної та соціальної історії регіону, демонструючи творчі підходи місцевого населення до вирішення фінансових проблем та адаптації до умов багатонаціональної імперії. Цей досвід має значення для розуміння історичних передумов формування сучасних регіональних економічних систем та може бути корисним при розробці стратегій локального економічного розвитку. Водночас, феномен приватних бонів підкреслює важливість збереження та вивчення матеріальної культурної спадщини як джерела знань про повсякденне життя та економічні практики минулого. Подальші дослідження в цій сфері можуть суттєво збагатити наше розуміння регіональної історії та сприяти формуванню більш повної картини економічного розвитку українських земель у складі європейських імперій.

Література:

1. E. Levasseur, Recherches historiques sur le système de Law, Paris 1854, s. 40–41, 152; M. Marcel, Histoire financière de la France depuis 1715, v. 1 (1715–1789), Paris 1927, s. 90, 93–98, 101–104; M. Marcel, Ce qu'il faut connaître des crises financières de notre histoire, Paris 1926, s. 39.

2. Soto de J. H. (2009), Pieniądz, kredyt bankowy i cykle koniunkturalne, Instytut Ludwika Misesa, Warszawa.

3. F. Crouzet, La grande inflation. La monnaie en France de Louis XVI à Napoléon, Préface de Jacques de Larosière, Paris 1993, s. 29, 39–42, 57–60, 66–67; M. Marcel, Histoire financière de la France depuis 1715, v. 1 (1715–1789), Paris 1927, s. 281–287, 288, 336–338, 368–369.

4. Sroczyński O. (2014), Pieniądz w perspektywie etycznej, Instytut Ludwika Misesa, <http://mises.pl/blog/2014/10/02/pieniazd-perspektywie-etycznej/> (dostęp: 2.10.2014)

5. H. I. Bloomm, The economic activities of the Jews of Amsterdam in the seventeenth and eighteenth centuries, Williamsport 1937, s. 198–199.

6. M. Wirth, A History of banking in Germany and Austria–Hungary, [in:] A History of banking in all the leading nations, t. 6, New York 1896, s. 214–223;

7. Verstegen, S.W., and J.L. van Zanden, 'Boeren als ondernemers. Vier landbouwbedrijven op de Veluwe in de negentiende eeuw (1808- 1867)', Jaarboek voor de geschiedenis van bedrijf en techniek 4 (1987) 85-105

8. Gerding, M.A.W., Vier eeuwen turfwinning. De verveningen in Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel tussen 1550 en 1950 (Wageningen 1995)

9. Tauschhandel an der afrikanischen Küste. Rutger von Lagnervelt bei wikipedia. Tetradrachme, Rhodos, um 360 v. Chr., Silber. OeNB. Solidus, Odoaker für Kaiser Zeno, Ravenna (476-493), Gold. OeNB.

10. Janusz Kaliński Historia Gospodarcza XIX I XX w. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2008 URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Historia_gospodarcza_XIX_i_XX_w.pdf

References:

1. E. Levasseur, Recherches historiques sur le système de Law, Paris 1854, s. 40–41, 152; M. Marcel, Histoire financière de la France depuis 1715, v. 1 (1715–1789), Paris 1927, s. 90, 93–98, 101–104; M. Marcel, Ce qu'il faut connaître des crises financières de notre histoire, Paris 1926, s. 39.

2. Soto de J. H. (2009), Pieniądz, kredyt bankowy i cykle koniunkturalne, Instytut Ludwika Misesa, Warszawa.

3. F. Crouzet, La grande inflation. La monnaie en France de Louis XVI à Napoléon, Préface de Jacques de Larosière, Paris 1993, s. 29, 39–42, 57–60, 66–67; M. Marcel, Histoire financière de la France depuis 1715, v. 1 (1715–1789), Paris 1927, s. 281–287, 288, 336–338, 368–369.

4. Sroczyński O. (2014), Pieniądz w perspektywie etycznej, Instytut Ludwika Misesa, <http://mises.pl/blog/2014/10/02/pieniazd-perspektywie-etycznej/> (dostęp: 2.10.2014)

5. H. I. Bloomm, The economic activities of the Jews of Amsterdam in the seventeenth and eighteenth centuries, Williamsport 1937, s. 198–199.

6. M. Wirth, A History of banking in Germany and Austria–Hungary, [in:] A History of banking in all the leading nations, t. 6, New York 1896, s. 214–223;

7. Verstegen, S.W., and J.L. van Zanden, 'Boeren als ondernemers. Vier landbouwbedrijven op de Veluwe in de negentiende eeuw (1808- 1867)', Jaarboek voor de geschiedenis van bedrijf en techniek 4 (1987) 85-105

8. Gerding, M.A.W., Vier eeuwen turfwinning. De verveningen in Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel tussen 1550 en 1950 (Wageningen 1995)

Журнал

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 6(36) 2025

Формат 60x90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 8,2.

Зам. 1

Видавець:

Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління Свідоцтво серія ДК №4957 від
18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.

Підготовлено рекламним агентством

«GoToPrint» Адреса, Україна, Київська обл., м. Київ, вул. Льва Толстого, 63
тел.+38073 996 46 57, +38050 771 27 31, e-mail: gotoprint@gmail.com